

Ktoś wież wież naszego wschodniego sąsiada?
 Zna go i niektórzy polscy, kiedy to w 1932 walczył
 o sprawę Polski z zachodnimi sąsiadami i wówczas
 to, ten tak podły radziecki szpieg:

„nie w plecy walącego żołnierza polskiego.”
 Zna go i ci, którzy zostali do najdalej
 od zachodnich sybirskich, gdzie wówczas inni
 i psoczące mowy — tu gdzie pierwsze
 demagogiczne srogi serce polskich!

Wypowiedział w własnej pieśni w sybirskich
 to był Polkiem!

Wziął krowy się z młokami i z młokami.
 nie ze starcami, nie z kobietami nie z dziećmi;...

Czynili wszystko by miarą co polskie.

W Pedrinie masy, którym wiele się
 pomatał jeszcze stawić w wojsku polskim,
 a była to przeważnie młodzież
 radeckim, robiono do uszycha sus=
 jego „mroźnej armii”.

W mroźnych tych i ja się w walce
 Gostomiu się wiec opisać wszystko to

no was Polakom tu staro. 8736

Wszystko to co postaram się opisać
bardziej prawdziwie, również rozważę
mi dyktowane.

15 października 1940r.

Wojenni twarze uładowane młodzieży
młodych generałów prynci Polki.

Wszystko to, co ukończył i oblał
użył węgla, trwał przez 18 dni.

Choć tak wyglądał jak i tak
droga do wojska szwedzkiego.

Wszystko Polakom, uciekano głównie do
kuchni.

Głównie centrum dla nas to był
potężna część kraju w szarych

Almaaty. Tu poddawaliśmy byliśmy ich
obserwacji. Kiedyś ktoś może by przez nich
obserwowany. Zaostawiamy byliśmy wycieczki

rozciągnięte tak jak przyjeżdżaliśmy. 8736

Do paru tygodniach rozciągnięte dróżki nas
na mniejsze lub większe grupy i rozsyłał
na różnych kierunkach.

Jedni chcieli a inni to przyjeżdżali mój
był 157 pułku kawaleryjskim w innej
wymienionej miejscowości. Do paru
tygodniach przeniesiono nas do 22 pułku
artylerji w Ferganie. Tu przyjeżdżaliśmy czas
jedni, po którym to z powodzeniem przeniesiono
nas do do miejsca poprzedniego, to rozum
tu i tam w końcu pod eskortą odbył
długą drogę na obrony sybirskich.

Ktoś go nie ma?

Jest to miejsce, które jeszcze po naszym
czasach było miejscem kryminalnym.

Wszystko to i po dziś dzień jest jedna
największych przestępstw.

Tu do pewnej miejscowości rozciągnięto my-
żarnie młodzieży miejskiej, którą uciekano do
stron wojskowej.

Chociaż starano się nich oddziały robotne

tak pisać przez nich: "katorcy"
 adres drugiej "katorcy" kumiat: 823 rob.
 hotelium w Petropawłowsku.

Praca wymagająca ponad ludzkie siły
 n.p. norma na oświadczenia wynosząca
 12 m³ ziemi wykopać i przewieźć na inne
 miejsce. Jeśli chodzi o pracę wykonywaną
 to było już tak ciężko że zaczęły się
 choroba to precyzyjnie wydarzały wypadki
 śmierci i wycofanie. Brud i robactwo
 zaczęło razić ciała nasze.

Wedenka zimna. Śniegi i mrozy przyory-
 nity się do wypadków śmierci.

Pracownicy katorżnicy nie były poddane
 do ochrony ciał naszych, przed przeobrażeniem
 do mrozu. W k. mrozie śnie sybirskiej
 praca twała bez przerwy. Wszyscy się
 sprężaliśmy w naciągach, gdzie spaliśmy
 w podstawie stojącej, bo brak miejsca mi
 przewalał na ulozienie się.

Tak upływały dni, tygodnie i miesiące.

tak w dniach, tygodniach jak i miesiącach
 nie podeszły żadne zmiany.

Brak przynosiło to co i jutro: to same
 groźby i przewidywania, pochadzające od nadzwyczajnych
 mi i katorżców śmię.

Jeżeli chodzi o pomoc lekarską,
 to była ona posmięwiskami tyłu,
 który rękami są.

Jedynie śmierć lub wypadek bez przytomności
 rzucał ich do udzielenia pomocy, to
 jest w pierwszym wypadku: rakażenie
 w dole, w kociętej romarmistej piśmie, który
 to wykonywali katorżnicy śmię.

W drugim wypadku który do nacięcia
 tu notował, eduwano do szpitala by
 porobić się kłopotów pogrzebowych

Jeżeli chodzi o:

Do r. kolnewicką karmunistyczną propagandą,
 która odbywała się nocą, nie widzieliśmy
 żadnych ze świata wiadomości.

Leżą propagandę rozstrzelać dla tego nocy.

7
 ba dwie były na pracę przymusowe.
 Odbywały się one propagandy, kontam
 naszego nowego sporynku.

Przymus to skutek, a były to dla nas
 jedne z najgorszych, co najbardziej ujęte
 upłynęło sily, nie tylko ciemne, a w
 gorsza duchowe.

Przymus, gdy nasze wyznaczone siły
 celadzienną pracą, śledy się na sporynek
 w mroźnym i zimnym strasie, a ten
 ramykat słodkowaciate powieki, to w sumy
 to chwilek radosnie budrowo nas, prawnie
 swe prawa o komunizmie, a następnie radosno
 od nas powstanaciu słow tych. Tych najgorszych
 uikt powstanyć się mógł, to ten radosny
 suaje: monac nasze wyznaczone siły.
 Implikimy więc na to.

Budrowo nas mianowos wysytkich i to
 w podsteronie stojicy przymusie nasz dety.

2
 Tak nasz upływały dwie tygodnie i minione
 Wony to uciekaliśmy, było nas około
 tysiąca polaków i wroscy w wieku 22^{tych} lat
 Było tu też i paru żydów, w tymże wieku,
 mianowos z Polski pochodzących i kilkunastu
 ukraińców.

Żydzi to sama praca lekarska, dla nas
 polaków, a której to pomocy już
 wspominałem. Ci byli roboty trapieni
 addretem od nas, mając przed dostatkami
 wytko, czego można przysię w „pajcu nasz.”
 Byli oni dla nas pasorytami
 buni naszym i tak już przez nas
 wyplakali.

Wśród gorszymi od nich to byli
 ukraińcy. Ci byli celowo paprzydniekami
 wśród nas. Oni to demorali do ukraiń
 lubrewickich kardy nasz krak, kardy wyje
 kardi słowo.

I mało tego; wymyślano pod naszymi
 porowem naszym nie słowem, a wytko

sprowadzenie z prawnymi bolszewickimi.
 Wzrost o takich sprawach dowodzą, że ktoś
 temu nową teorią odmierza, inny może
 może kryje na sobie myśli, inny że
 że myśli o „roju wermowym”.

Tych wszystkich robiono od nas i nie
 wiadomo co z nimi myśli.

Wiadomości o nas nie było żadnych.

Wzrost w styczniu 1942. nie nam
 nie było wiadomym o istnieniu
 na terenach rosyjskich Armii polskiej
 i o jej tworzeniu się.

Depreso pewnego dnia z było to
 w polowie stycznia 1942, dostał nas wie
 wiadomo o kod pochodziła wiadomości, jakoby
 ktoś przypadkowo na dworcu kolejowym
 w Petropawłowsku, miał spotkanie kilku
 żołnierzy polskich, którzy dobrze umundurowani
 z oznakami ota na mundurkach.

W kilka dni po tym, uwiadomiliśmy już wszyscy
 o tym. Wiadomości te nie tylko do nas

Polaków dotarła, że również i nadzór bolse-
 wicki wiedział już o tym, i obserwowali
 jakby naszymi wysłannikami na nas swoją
 wiadomości. Dniem następnym, już
 od nowego świata ustąpił się ruch się
 do spisek. Wzięliśmy się do porządku
 szukali śladów tych, którzy zbiegli tej
 nocy. Od tej chwili powiększono kłopoty.
 kłopoty nadzór nad nami.

Wzrost materialnie robotniczymi potrzeb
 ludzkich odległa się pod kierownictwem.
 Wła było toż spróbem na jakieś dowodach.

W który byli z zamiarem tego, byli bez silni.
 W parę dni po naszym wypadku, byliśmy
 świadkami straceni na pierwi tych którzy to
 ulegli. Sed ich odbył się przy naszej obecności,
 którzy to musieli zostali.

Ważnym, była to wie, mior się do 60°, a my
 go całokształt pracy, po wyjściu tutaj w związku, stał
 naszymi przez cały nas działania są, którzy
 mielić się w sobie chęć, która niby to dla nas
 przynależną być miała, a który to owi

rydka w "lokale" sanitarnym.

Historię o losach pokryto drewna sparci (migracji, która spisała znajdują się o jakieś 30 km. na północ od miasta Petropawłowska.

Jest to wieś długi las, w której to poludniowym prądzie 400 metrów i długi rozmiarach i głęboko w ziemi ukopanych, to zostały oddane do użytku wojskowego, punktu rezerwowego (SRR.)

Przez całą noc odbyła się sesja dla Golokina, który za uciążliwą pracę skończył na karę śmierci; egzekucja ich miała odbyć się po 32 godzinach od chwili wyroku sądowego.

Jednym z kolegów Wacha Stepanowa urodzony w woj. miłyński, na samym sądzie, na pytanie: co słyszysz do śmierci, odpowiedział: "Ja do wojska podskiego chciałbym się dostać". Wyżej wymieniony na rozstrzelanie skazany został.

Jednym z nich wieś odstraniamy nas od państwowych celów wojskowych, że uciekając się, pamiętam że prawie nigdy nie udamy się.

Jestli chodzi o wieś to byłam już tak ciężko wyoparciu - że pędzi na dnie rzeki na swój kamień.

Dnia 8 tego, a była to ucieczka, ramieniem się pędziła się swój kamień.

W skamieniałych i na upiór martwych już polcał przemawiać paciorki różnic, w których nigdy się nie rozstawałem.

Przez serię widziałem kopy na nanie Chyptur ze swoim głową; to ruciu mogli kolegom, który tu polegli bez kopy i napisów, a uciekła stacja syberyjska swoim prostym pustynią.

W miejscu to dalej.

Uciekając się dopiero w szpitalu.

W samym to szpitalu przetrwał cały zmierzając przedmiotem. Choroba nie ostro zapalenie płuc.

Brac tu je spitalu miatun
 moriasi dardric sis sis sis sis
 o tuoreniu sis Wajtk Polskich
 na terenach rosyjskich. Wic widzialeni
 tylko gabi i w jakich miejscowosciach.
 Wygladajac se spitala, usato uni sis
 wyskaci 45^{ie} dniowy ustap rdrowestny
 W tym samym dniu ferese wymuszyli
 w drogę. Ed poludniama Rosja
 Podróz przedsiuristeni na gaps. Po dnu
 dniach takij podrózy robrzywias' sis munitam
 w Barnante, gady porog ten byt dla mi
 na dalną drogę nie morlieny. Tu na
 teren w Barnante poras primory ujisteni
 na ulasce woy robrzywias' Polskich.
 Ednich to samobniateu sis o przedstawicelu
 delegatury polskij. W kilka chwil po tym
 stoeni przed tabliczką reuionas na
 pachyky, drowis, na stórz usdnias
 napis: „Delegatura Hmberady Polskij
 w Barnante
 Delegat Matierko Branistaw.“

Adylikun suw duri, a nastopi drugi
 i matarstun sis we mustu. Ktore staciar
 strawit to jednak daci przyuoinis przybrawe.
 W privedku stat dlugi stid ra kinyis widnioto
 parę bobit i staryj fus. uisro uerinyne.
 Pamaradili jakas rjeng rommawg.
 Gdy uodkni uis pmeryueli dyshurji, tylko
 jui uisro stara kabitá zwrótila sis
 do uis ro stoweni. „Pan w jakiej
 sprawie?“ Oprwidniatun fej a unytkim,
 prorage o wskarawki którsdy miané sis
 rikierawoi.
 W tym samym dniu ferese uylndu
 sis w dalną drogę.
 Czy ed jui osigmity? - repytyuotun sou
 riki. Tymczasem do osigmitia go
 byto ferese bardo daleko, bo trudnosci
 miatun ferese bardo uilki.
 Po an ukarawym mi adreseu
 do placicki polskij uis uisoy uis stry-
 mianu, charawity samet najimniejrej
 jacimawy materialnej na stórz tek bardo

niepamiętam. Udałem się więc do
o ulubionych siłach.

Przed sobą miałem pewnego przynajmniej
niektórych zmiętych, a przy
sobie nie posiadając żadnych dokumentów
niektórych, przez rozwiadanie wydającego
mi w delegację ambasady polskiej
i stawałem się w Getropunkcie, do
stawałem się wyjechać paszportem polskim.
W drugim dniu swej podróży spotkałem
Polaka ochotnika, który pozwolił mi
w podróży, dając mi swój bilet.

W ten sposób dostatek się do placówki
polskiej w Langfulu. Nie przypatrz
mi na zbawienie.

Wszystkim namierzałem się jako polonijny
odwrotny do Guaz.

Tym razem to mi się udało się
i mogę wrócić w nieporządane ręce;
mieściłem się prawie na białym.

Widziałem się tak jak nigdy do Sycylii.

Bo czy może być jeszcze reszta
nad to które upskali?

Ojczyźnie!

Tu na miejscu obławnej rzezi południa
matarkę! Matarkę tych którzy
walczyli, walczą i będą walczyć brzo!
Matarkę tych którzy są czołgą Ojczyźnie!!
Liągnął tu każdy kto miał się Polakom.

Liągnął tu by umocnić nasze walczące
o nią o Polskę!...

I chociaż daleko od ulosnej ziemi,
to Ona z każdą chwilą rośnie, umacnia
się, potężnieje.

Pociąg mknął po nieliczonych pustyniach,
a myśli unosiła się tam po ukochanej
ziemi: wśród pól i łąk; nek i łok uniały
Szwajcarii: gór i pagórków. dróg i brzozy
pryśnionych, na których Chrystus, probrany
wiankami z kwiatów przez drzewa a pod
stoskami sterczących, wita serce
walczących i walczących z sobą Polskę!...
I bije drzewy z wieńcami kwiatów,

lijs moemij i sama polkie signiarne
 hucig polska. Płynię modly brisakomno
 ze starych hainiatel, do Krolowej Polski,
 bo sto wysytko co polkie nita ja,
 w porannij rany, jarnij swistlany.
 W eddala widze jsi swoj placu radimny
 a przy nim noszere sinistki, ktore
 raditku je sam bedac jersere drakim,
 a die ustaje, mis musze tyfemery
 rusz piestri.

Ukroty mis stowa: „uznawac”

Uznawac na maty stacyje, a dety
 wlicimny piestri.

W eddali a piestri jutyrmnyet piestri
 powiemny polkie ptandary. Hucic
 jestimny na migim. GULLAR.

Tego samiego dieis jersere wozitum
 mundur iolunera polskiego.

Dieis nastepny to uednie. Tawate
 napegi stakty jrest etkanem jolunym
 a wozitum sie imra sinista.
 Wozitum jsi jak nigdy do tyfomery.

by wimny mi sis do iet, a poloe
 presumny paciorki roianca, Hryc unne
 wist mi joczumny, naset unneras,
 gdy skostiatem me jsi presumny erato
 rothonyi sie miako a dury. unneras to
 ze stewartu modlitny. Uchowanuie
 chorych miedl sie na manu.

W oner wysuchata uis, uis spenit
 uis w tak hamadziejnyj otter miie phwiti.
 Wuneros modlitku sis skryje, a dieis?

W obrumata piestri: „Hudy same ustaje
 zane” (Tę opiewatku pona pierury ad chuti
 spunocunia Gijumy moje.)

Hj podchugiana pnes piestri rotunostie,
 brumata uer moemij i moemij, jomnikata
 usytko co na roem i plynsta tam
 do Slusny sinista usytkerigo.

Hj po tym: „Pod Tuz obruz” i „Bosi
 coi Polska!”

Hj teras kady wozumist usytkonyj si Pody
 Jsi nigdy uis spunocul i uis spunisi!.....

19
 W piwni roborował hymn Tej, która
 nie zgineła, a i jej i umiaku nie
 i potęgę: "Jeszcze Polska nie zginęła!"
 A standardy dumnie kopnęła na wietrze
 mioty sianiste Jej mac, Jej potęgę...

Jędrzej Stawianin